

Az ismeretkör: Pszichológia

Kredittartománya:12 kredit

Tantárgyai:

- 1) Általános és fejlődéslélektan 1.
- 2) Általános és fejlődéslélektan 2.
- 3) Pedagógiai szociálpszichológia
- 4) A személyiségfejlődés zavarai
- 5) Pszichológiai önismeret- és szakmaikészség-fejlesztés

Tantárgy neve: A személyiségfejlődés zavarai ÓP szak
Neptunkód: RTALTANB015, RTANTANB015

Kreditértéke: 2

A tantárgy **besorolása**: kötelező.

A tantárgy **elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”**: 100 % gyakorlat.

A **tanóra típusa**: 2gy/hét , az adott félévben **30 óra, levelezőn 10 óra.**

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó **további módok, jellemzők**:

- a szorgalmi időszak heteire lebontott és minden órára részletesen kidolgozott tematika közös elektronikus felületen elérhető,
- az előadások témaköreinek **ppt**-i elérhetőek közös elektronikus felületen,
- a feladatok, a kidolgozásuk és értékelésük részletes szempontsora a közös elektronikus felületen.

A **számonkérés** módja: gyakorlati jegy.

Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további módok**:

- zárthelyi dolgozat a kurzus tananyagából.

A tantárgy **tantervi helye**: 4. félév.

Előtanulmányi feltételek: nincsenek.

Tantárgyleírás:

A kurzus célja, hogy a hallgatók az átlagostól eltérő fejlődésű gyermekeket képesek legyenek azonosítani. A kurzus során a hallgatók megismerik a leggyakoribb gyermekkori pszichopatológiai kórképeket. Megismerik ezek jellegzetességeit, gyakoriságát, kiváltó okait, hátterét és megítélését. Külön figyelmet fordítunk a kisgyermekkorban és csecsemőkorban (is) előforduló lehetséges problémákra, az ebben az életkorban megjelenő regulációs zavarokra. A kurzus emellett kitér a gyermekkori veszteségek és gyász, valamint a gyermekbántalmazás és -elhanyagolás témaköreire. A kurzus témái kapcsán érintjük a médiaértés, és a kritikus, szelektív médiafogyasztás kérdéseit. Cél, hogy a hallgatók képessé váljanak a valós tények és a fikció megkülönböztetésére, felismerjék a valóságábrázolás különböző szintjeit.

A **2-5** legfontosabb kötelező, illetve ajánlott **irodalom**:

Kötelező irodalom:

1. Comer, R.J. (2005): *A lélek betegségei. Pszichopatológia*. Osiris Kiadó, Budapest ISBN: 978 963 3894 484
2. Hédervári-Heller É. (2008): *A szülő-csecsemő konzultáció és terápia* Animula, Budapest ISBN 978 963 9751 24 8
3. Ranschburg Jenő (2012): *Pszichológiai rendellenességek gyermekkorban*. Saxum

Kiadó, Budapest ISBN: 978-963-248-197-5

Ajánlott irodalom:

1. Baron-Cohen – Bolton, P. (2000): *Autizmus*. Osiris Kiadó, Budapest ISBN: 963 3797 519
2. Zero To Three (2019): *DC:0-5TM A csecsemő- és kora gyermekkori lelki egészség és fejlődés zavarainak diagnosztikai klasszifikációs rendszere*, Medicina Kiadó, Budapest, ISBN 978 963 226 696 1

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul:**

a.) tudása

- Rendelkezik az 3-7 éves gyermek harmonikus és komplex személyiség-kibontakoztatását, teljes körű egészségfejlesztését megalapozó és elősegítő szaktudományos és módszertani ismeretekkel.
- Alapvető ismeretei vannak a 3-7 éves gyermek érési-fejlődési folyamatának pszichológiai, biológiai tényezőiről, jellemzőiről, törvényszerűségeiről és a gyermeki tanulás sajátosságairól. Tisztában van a koragyermekkor, mint az egyéni életutat megalapozó fejlődési szakasz jelentőségével, a személyiség kibontakoztatásában és az élethosszig tartó tanulásban betöltött szerepével, továbbá a fejlődést és hátránykompenzálást támogató eljárásokkal.
- Érti az összefüggést a 3-7 éves gyermek fejlődését meghatározó spontán és tervszerű környezeti hatásrendszer, a direkt és indirekt nevelési módszerek, valamint az óvodai nevelés tevékenységi formáiban megvalósuló tanulási folyamatok között.
- Értelmezni tudja a gyermeki fejlődés és az óvodai nevelés szociokulturális beágyazottságát és annak hatását a pedagógiai folyamatra. Tisztában van a hátrányos helyzet komponenseivel és determinánsaival.
- Rendelkezik az óvodai nevelés feladatainak ellátásához szükséges alapvető család- és gyermekvédelmi, gyermek jogi ismeretekkel, tájékozott a kora gyermekkori intervenció témakörében és a segítségnyújtás lehetőségeit illetően.
- Ismeri az óvodapedagógusi hivatás szakmai, etikai és jogi szabályait, társadalmilag elfogadott normáit, az óvodapedagógus szerepkörhöz tartozó kommunikáció sajátosságait és hatásrendszerét.
- Ismeri szakterületének digitális ismeretszerzési eszközeit, IKT-technikáit és problémamegoldási módszereit.

b) képességei

- Pedagógiai, pszichológiai, társadalomismereti és módszertani ismereteit az óvodai nevelés pedagógiai gyakorlatában adaptív módon, a gyermek és a gyermekcsoport életkori jellemzőit, valamint a gyermekek egyéni sajátosságait figyelembe véve alkalmazza.
- A 3-7 éves gyermek és a gyermekcsoport életkori jellemzőinek és egyéni sajátosságainak ismeretében meghatározza és kiválasztja a megfelelő nevelési, fejlesztési célokat, feladatokat és tartalmakat, képes a pedagógiai folyamat differenciált irányítására-facilitálására, elemzésére és értékelésére.
- Megfigyeli, feltérképezi és rögzíti a 3-7 éves gyermek személyiségének, képességstruktúrájának sajátosságait, és a gyermeket körülvevő családi közeg szociokulturális meghatározóit, képes az óvodás gyermek fejlődésének nyomon követésére.

- Adaptív módon épít a 3-7 éves gyermekek eltérő személyiségére, előzetes tapasztalataira, tudására, kompetenciáira, életkori sajátosságaira.
- Támogatja a 3-7 éves gyermek személyiségének harmonikus kibontakoztatását, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakítását.
- Szakterületén rendelkezik a hatékony elektronikus információkeresés, információfeldolgozás, információkutatás, információközvetítés ismereteivel, az elektronikus forrásokat használja.

c) attitűdje

- Elkötelezett a 3-7 éves gyermek és a gyermekcsoport tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezését és bővítését elősegítő stratégiák, módszerek, tevékenységek megválasztása és a támogató környezet kialakítása iránt.
- Elkötelezett a 3-7 éves gyerekek teljes körű egészségfejlesztése iránt.
- Személyiségét előítélet-mentesség, tolerancia, szociális érzékenység, segítő attitűd jellemzi, inkluzív és multikulturális szemlélettel rendelkezik, törekszik a kulturális önazonosság megőrzésének, ápolásának elősegítésére és a gyermekközösségbe történő beilleszkedés támogatására.
- Elfogadja, hogy az óvodai nevelés gyermek-, játék- és tevékenységközpontú, befogadó, az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- Kreatívan, kritikusan, innovatívan viszonyul az információs műveltséghez, eredményesen tájékozódik a XXI. századi literációs kultúrában.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséget vállal a rábízott 3-7 éves gyermekekért, a gyermekcsoportért, a nevelési intézményben végzett tevékenységéért.
- Hatáskörében felelősséget vállal a 3-7 éves gyerekek teljes körű egészségfejlesztéséért.
- Felelősséggel tartozik az óvodás korú gyermek személyiségének sokoldalú, harmonikus kibontakoztatásáért, az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges személyi, tárgyi környezet megteremtéséért.
- Felelősséget vállal az óvodai nevelési folyamat tervezése során hozott döntéseiért és pedagógiai tevékenységének következményeiért.
- Reflektív óvodapedagógusként, autonóm személyiségként szakmai fejlődésének tudatos irányítója.
- Tudatos, kritikus, önreflektív, innovatív a digitális kultúra alakításában.

Tantárgy felelőse: Dr. Gombás Judit főiskolai docens PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Csapóné dr. Ferenczi Szilvia főiskolai docens PhD